

Valtuustoaloite koskien etädiagnostiikan pilotointia Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta 22.04.2025 § 25
734/00.01.03.00/2025

Aiempi käsittely

Aluevaltuusto 29.10.2024 § 92

Aluevaltuusto 29.10.2024 § 92

Selostus

Valtuuston 29.10.2024 kokouksessa on jätetty valtuustoaloite "Etädiagnostiikan pilotointi Kanta-Hämeen hyvinvointialueella". Aloitteen ovat allekirjoittaneet Riku Bitter, Juha Isosuo, Lotta Saarenmaa, Maija Kontturi, Päivi Vähämäki, Aino Närkki, Veli-Antti Silpola, Kalle Virtanen, Mika Penttilä, Pia Yli- Pirilä, Sari Rautio, Helena Lehtonen, Eija Aittola ja Antti Ahonen.

Valtuustoaloite:

"Esitämme aloitteen etädiagnostiikan pilotoinnista Kanta-Hämeen hyvinvointialueella etenkin perusterveydenhuollon kehittämistä ja tehostamista. Etädiagnostiikan käyttöönotto osana Oma-Hämeen palveluiden digitalisointia tukisi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteita parantaa hoitopääsyä, lisätä palveluiden yhdenvertaisuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä.

Perustelut:

1. Hoitoprosessien tehostaminen: Etädiagnostiikka mahdollistaa nopeamman diagnoosin ja potilasohjauksen, erityisesti niille, joille fyysinen pääsy terveydenhuollon palveluihin on haastavaa. NykYTEknologian avulla jopa 60-80 % perusterveydenhuollon käynneistä voitaisiin hoitaa etädiagnostiikan keinoin, mikä vähentäisi hoitojonoja ja parantaisi palveluiden saatavuutta.
2. Resurssien tehokkaampi käyttö: Pilottihankkeen avulla voisimme kehittää uusia työtapoja ja hyödyntää olemassa olevia resursseja tehokkaammin. Tämä tukisi hyvinvointialueen palveluiden yhteensovittamista ja mahdollistaisi kustannustehokkaan toiminnan, mikä on keskeistä alijäämän selättämisessä.
3. Potilasturvallisuuden ja hoidon laadun parantaminen: Etädiagnostiikka voi lisätä potilasturvallisuutta ja vähentää diagnostiikkavirheitä, erityisesti perusterveydenhuollossa, jossa resurssit ovat usein rajalliset. Tämä edistää laadukasta hoitoa ja vahvistaa omavalvonnan roolia.
4. Yhteistyö alan toimijoiden kanssa: Suomessa on useita etädiagnostiikan alalla toimivia yrityksiä. Yhteistyö heidän kanssaan mahdollistaisi palvelun kehittämisen siten, että se vastaa hyvinvointialueemme tarpeita ja voidaan toteuttaa tulevaisuudessa järkevään hintaan.

Ehdotus:

Käynnistetään pienimuotoinen etädiagnostiikan pilottihanke Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Pilotti toteutetaan yhteistyössä alan kotimaisten toimijoiden kanssa, ja sen tavoitteena on:

- Testata ja arvioida etädiagnostiikan teknistä toimivuutta ja toiminnallisia hyötyjä paikallisissa olosuhteissa sekä loppukäyttäjien (potilaiden) että hoitohenkilöstön näkökulmasta.
- Kehittää toimintamalleja, jotka tukevat etädiagnostiikan laajempaa käyttöönottoa tulevaisuudessa. Pilotin kuluessa selvitetäisiin mm. sitä, mille asiakasryhmälle tämä palvelumuoto soveltuu parhaiten.
- Kerätä tietoa ja kokemuksia, jotka auttavat päätöksenteossa ja palveluiden kehittämisessä. Tiedossamme on, että esimerkiksi kokemattomuus teknologian käytössä ja ikääntyminen vaikuttavat merkittävästi uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotossa. Pilotin aikana voitaisiin etsiä keinoja, millä näitä asenteisiin liittyviä haasteita voidaan vähentää.

Lopuksi:

Etädiagnostiikan pilotointi on tärkeä askel kohti modernimpia ja tehokkaampia terveyspalveluita. Se tarjoaa mahdollisuuden parantaa palveluiden saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta, mikä hyödyttää sekä potilaita että hyvinvointialuetta kokonaisuutena.

Pyydämme aluevaltuustoa ottamaan aloitteeni käsittelyyn ja ryhtymään toimenpiteisiin etädiagnostiikan pilotoinnin käynnistämiseksi."

Puheenjohtajan esitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös	Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.
--------	---

Täytäntöönpano	päätösesitys / aluehallitus
----------------	-----------------------------

Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta
---------------	--------------------------

--

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta 22.4.2025

Valmistelijat

Tulosaluejohtaja, perusterveydenhuollon avopalvelut, Tiina Merivuori, 040 662 9033, tiina.merivuori@omahame.fi

Kehitys- ja ICT -johtaja Toni Suihko, puh. 040 703 5159, toni.suihko@omahame.fi

Selostus

Aloite

Kanta-Hämeen hyvinvointialueet aluevaltuutetut Riku Bitter, Juha Isosuo, Lotta Saarenmaa, Maija Kontturi, Päivi Vähämäki, Aino Närkki, Veli-Antti Silpola, Kalle Virtanen, Mika Penttilä, Pia Yli-Pirilä, Sari Rautio, Helena Lehkonen, Eija Aittola ja Antti Ahonen ovat 29.10.2024 jättäneet valtuustoaloitteet etädiagnostiikan pilotoimisesta Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.

Valtuustoaloitteessa sisältö kuuluu seuraavasti:

Esitämme aloitteen etädiagnostiikan pilotoinnista Kanta-Hämeen hyvinvointialueella etenkin perusterveydenhuollon kehittämistä ja tehostamista. Etädiagnostiikan käyttöönotto osana Oma-Hämeen palveluiden digitalisointia tukisi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteita parantaa hoitoonpääsyä, lisätä palveluiden yhdenvertaisuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä.

Käynnistetään pienimuotoinen etädiagnostiikan pilottihanke Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Pilotti toteutetaan yhteistyössä alan kotimaisten toimijoiden kanssa, ja sen tavoitteena on:

- Testata ja arvioida etädiagnostiikan teknistä toimivuutta ja toiminnallisia hyötyjä paikallisissa olosuhteissa sekä loppukäyttäjien (potilaiden) että hoitohenkilöstön näkökulmasta.
- Kehittää toimintamalleja, jotka tukevat etädiagnostiikan laajempaa käyttöönottoa tulevaisuudessa. Pilotin kuluessa selvitettäisiin mm. sitä, mille asiakasryhmälle tämä palvelumuoto soveltuu parhaiten.
- Kerätä tietoa ja kokemuksia, jotka auttavat päätöksenteossa ja palveluiden kehittämisessä. Tiedossamme on, että esimerkiksi kokemattomuus teknologian käytössä ja ikääntyminen vaikuttavat merkittävästi uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotossa. Pilotin aikana voitaisiin etsiä keinoja, millä näitä asenteisiin liittyviä haasteita voidaan vähentää.

Edelleen valtuustoaloitteessa on nostettu esille perusteluja etädiagnostiikan hyötyjä mm. hoitoprosessien tehostumisen, resurssien tehokkaamman käytön ja potilasturvallisuuden näkökulmasta

Vastaus

Valtuutettujen tekemä aloite on Kanta-Hämeen hyvinvointialueen strategian ja toimenpidesuunnitelmien mukainen. Hyvinvointialueen strategiassa ja toimenpidesuunnitelmissa pyritään löytämään keinoja palvelutuotannon uudistamiseen, teknologian tuomiseen ihmistyön tueksi ja hallittuun palveluiden keskittämiseen ja hajauttamiseen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen perustamisen yhteydessä hyvinvointialueella laadittiin Digiohjelma vuosille 2023-2024. Digiohjelma tullaan päivittämään kevään aikana 2025 tuleville vuosille.

Digiohjelman keskeiset pääteemat ovat:

1. Digipalveluiden yhtenäisten toimintamallien ja ohjauksen rakentaminen
2. Ammattilaisen digitaalisen työympäristön sujuvoittaminen
3. Asukkaiden avaindigipalvelujen tunnistaminen ja kehittäminen
4. Ammattilaisten ja asukkaiden digiosaamisen kehittäminen ja varmistaminen

Valtuustoaloitteessa esille nostettu etädiagnostiikka voidaan nähdä sisältyvän joko ammattilaisten tai asukkaiden digitaalisiin palveluihin.

Kaupallisilla markkinoilla oleva etädiagnostiikka on tällä hetkellä hyvin varioivaa. Etädiagnosointi voi olla esimerkiksi asiakkaan vitaalien (pulsssi, verenpaine, happisaturaatio jne.) kokonaisvaltaista seurantaa tai yksittäisen suureen (esimerkiksi keuhkotilavuus) seurantaa. Markkinoilla on ammattilaisille suunnattuja laitteita, joilla voidaan toteuttaa vieridiagnostiikka

(esim. ns. pika-CRP) mittaamisen sen sijaan, että erillinen verinäyte lähetettäisiin keskitettyyn laboratorioon analysoitavaksi. Verinäytteen ja vitaleiden seurantaan liittyy myös tiettyjä laatuvaatimuksia, jotta ne voidaan katsoa laadullisesti riittäviksi terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön. Etädiagnostiikkaa varten on olemassa myös tutkimusvälineitä (stetoskooppi, korvalamppu), joiden avulla asiakkaan terveydentilaa voidaan tutkia siten, että löydökset siirtyvät etänä olevalle lääkärille. Asiakas voi olla esimerkiksi kauempana olevalla terveysasemalla hoitajan vastaanotolla. Kuluttajamarkkinoilla olevat puettavat laitteet, erityisesti älykellot ja sormukset, voivat kerätä monenlaista terveystietoa asiakkaista. Osassa on mm. varsin luotettava sydänfilmin (EKG) rekisteröinti ja tiettyjen rytmihäiriöiden tunnistus (esimerkiksi eteisvärinä).

Yhtenä esimerkkinä voi nostaa esille MedicubeX eTerveysaseman, joka on suomalainen teknologinen ratkaisu. Ratkaisu perustuu fyysiseen liikuteltavaan ”koppiin”, jonka sisällä on mittauslaitteet mm. verenpaineen, happisaturaation, veren happipitoisuuden, rasvan, glukoosin jne. mittaamiseen) sekä tietokonenäytön, jolla voi täyttää esimerkiksi hyvinvointialueen sähköisiä kyselyitä. Käyttökohteet voivat liittyä terveydenhuollon esitietojen keräämiseen tai työterveydenhuolto tyypilliseen terveyden edistämiseen.

Markkinoilla olevien ratkaisuiden kustannukset vaihtelevat myös merkittävästi. Erilaisten laitteiden vuosikustannukset voivat vaihdella vuositasoilla sadoista euroista useampiin kymmeniin tuhansiin euroihin. Edellä mainittujen yksittäisten MedicubeX mittauslaitteiden hinta on vuosittain useita kymmeniä tuhansia euroja. Toisessa ääripäässä esimerkiksi yksittäinen PEF-mittauslaite on kuukausitasolla noin parinkymmenen euron luokkaa.

Kanta-Hämeen alueen asukkaiden etäisyydet fyysisiin terveyspalveluihin ovat malitilliset, emmekä näe tällä hetkellä perusteltuina em. etätutkimuslaitteita (stetoskooppi, korvalamppu) lisäarvoa tuovina. Tilanne voi kehittyä kotiin tai kodinkaltaisiin ympäristöihin tai muhin toimipisteisiin vietävien liikkuvien palveluiden myötä.

Kanta-Hämeen alueella suunnitellaan tutkimusta, jossa hyödynnetään potilaiden itse keräämää terveysdataa eteisvärinän havaitsemiseksi Beat-to-Phone-sovelluksen ja EKG-rekisteröinnin avulla. Eteisvärinä on merkittävä aivoinfarktin riskitekijä, jonka riskiä lisäävät ikääntyminen, kohonnut verenpaine, sydämen vajaatoiminta, tupakointi, alkoholin käyttö, ylipaino, diabetes ja uniapnea. Eteisvärinän diagnosointi on haastavaa oireiden epämääräisyyden vuoksi, ja systemaattinen etsintä voisi vähentää aivoinfarkteista aiheutuvia terveydenhuollon kustannuksia. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Beat2Phone-laitteen käytettävyyttä yli 65-vuotiailla potilailla ja toteuttaa pilottiluonteinen seurantatutkimus. Laitepaketteja on jo hankittu, ja tutkimusluvalle on haettava jatkoaika hankkeen jatkamiseksi.

Etähoitoon liittyen kotihoidon asiakkaille on tällä hetkellä toimitettu pääsääntöisesti sähköisiä lukkoja, lääkeannosteluautomaatteja sekä turvarannekkeita. Tulevaisuudessa tarvitseville kotihoidon asiakkaille tullaan kohdentamaan myös voiminnan seurantaan (paino, verenpaine, liikkuminen jne.) liittyviä laitteita, joita voidaan hyödyntää kotihoidon tiimien tukena.

Yhteenveto

Valtuustoaloite on hyvinvointialueen strategian ja kehittämissuunnitelmien mukainen. Lähdemme edistämään hyvinvointialueella sopivaa pilottikohdetta perusterveydenhuollon tai soveltuvin osin muun terveydenhuollon tarpeisiin.

**Toimialajohtajan/
terveydenhuolto
päättösesitys**

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi

2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys/aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta